

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Disputationes Chirurgicæ Selectæ

Haller, Albrecht von

Lausannæ, MDCCLVI.

VD18 90538986

CXLVI. Christiani Gottl. Ludwig, De Collo Femoris Ejusque Fractura.

urn:nbn:de:gbv:45:1-16618

CXLVI
CHRISTIANI GOTTL. LUDWIG;
DE
COLLO FEMORIS EJUSQUE
FRACTURA.
P R O G R.

Lipsiæ 27 Janv. 1755.

Z z 3



CXLVI
CHRISTOPH. GOTTL. LUDWIG

COPIA
FACTUA
...

222



Curiosissima ossium diversorum compages, partim ob aptam conjunctionem, à figura extremitatum potissimum definitam, partim ob nexum, à ligamentis & musculis dependentem, ad varios motus & actiones singulares præstandas disponitur; ipsi autem muscoli, pro vario partium situ varie agentes, machinam animale in commoda vitæ dirigere & ad varias actiones præstandas partes ejus ducere valent. Licet vero in omnibus corporis partibus motus membrorum & inde declaranda agilitas satis pateant, & v. c. spina dorsi, corporis compagem potissimum sustinens & formans, ex nexu vertebrarum, curiosissime fabrefactarum & ex ligamentorum & musculorum apta applicatione haud mediocrem ostendat mobilitatem, articuli tamen extremitatum corporis, & liberi satis & cartilagine lubrica investiti, & liquore interarticulari juncti, singularem prorsus præstant motus facilitatem. In superioribus enim extremitatibus humerus, tum per se, tum ob nexum cum scapula inter musculos appositos quasi fluctuante, & clavicula motus hos dirigente & quodammodo firmante, amplissimas sæpius motuum directiones perficit. De artificiosis manuum motibus nemo dubitat, qui ad labores his præstitos attendit, magis vero convincitur ille, qui excellentiam fabricæ corporis humani in hac ipsa parte ex demonstratione anatomica perspicit. In extremitatibus inferioribus, fulcris scilicet mobilibus corporis humani, egregium quoque mechanismum non tantum in ingressu, artificiose instituendo, sed & in variis saltandi modis cognoscimus [a]. Licet autem ille in singulis articulis apte demonstrari, & fabrica corporis humani, præ illa animalium quadrupedum excellentior, judicari posset, attentionem tamen nostram nunc in unica femoris parte, scilicet in collo ejusdem figamus, & quantum peculiaris hujus partis directio motus extremitatum inferiorum liberos reddat, ostendamus, quo nonnulla de luxatione capitis femoris, interspergere, præcipue autem rationem fracturæ colli femoris paulo accuratius perpendere queamus.

Acetabulum est cavitas profunda ossibus coxarum, quæ, quoniam ex tribus distinctis ossibus coalescunt, innominata vulo dicuntur, insculpta. Hoc caput femoris ita suscipit, ut in quatuor plagas diversimode moveri, potissimum vero ab anteriore parte retrorsum super internum ambitum, cartilagine præcipue incrustatum, produci queat, quo motu & femur & reliqua annexa extremitatis hujus ossa amplum satis circulum describunt. In humero quidem, extremitatis superioris motus in primis dirigente, circuli descripti ambitus longe major esse videtur, sed ille à mobilibus scapulis simul dependet, cum immobilia coxarum ossa extremitati inferiori

vix

[a] Vid. P. A. Boeberi Institutiones Osteologicæ. Hæla 1751. 8. cap. 5. §. 583. p. 322.



vix alium motum concedere videantur; quam eum, quem caput in acetabulo suo conversum præstat. Quod si igitur femoris os rectum tantum, ut humerus, inveniretur, & caput quoque à latere cavitati minus profundæ infereretur, tunc fulcra hæc corporis non satis firma deprehenderentur; quod si vero caput sat magnum profundæ acetabuli cavitati, iisdem conditionibus præsentibus, immitteretur, extremitatis inferioris motus arctis nimis limitibus circumscriberetur, neque varios motus introrsum, extrorsum, antrorsum & retrorsum vel successive vel alternatim præstare possit; ex extremitate autem femoris superiore oblique progrediens collum, capite suo, in acetabulum inserto, coronatum, efficit, ut femur ipsum in plagas omnes mox commemoratas duci & liberius moveri queat. Dum itaque primo introrsum, paulo post antrorsum, deinde extrorsum & tandem retrorsum femur cum crure extenso circumducitur, conus, amplissima sua basi conspicuus, describitur. Hac ipsa tamen mobilitate firmitati nihil detrahitur: motu enim libero, in uno latere peracto, alterum femur adeo firmum teneri potest, ut in una quasi columna totius corporis molem sustineat. Curva scilicet, & ob collum suum quasi distorta, femoris extremitas superior, ob corporis & extremitatis inferioris dicti ossis sensim introrsum vergentem directionem, situm rectilineum quasi restituere videtur, dum per caput femoris recta deorsum linea duci queat, quæ, in statu erecto corporis, intra duos condylos cadit, & id efficit, ut corpus stabile contra externos impetus resistere queat. Quantum enim distant femorum partes superiores, tantum iterum convergunt inferiores, & condylus internus femoris, qui in hoc osse, extra situm considerato, longior videtur, in situ genuino obliquitatem vix ostendit [b], ita, ut genua parum distent, & in corpore imbecillo sæpius ad se invicem apprimantur, malamque corporis conformationem in rachiticis potissimum inducant.

Uti vero per obliquam colli insertionem femoris ossi prorsus singularis conciliatur mobilitas, copiosis & apte applicatis musculis adjuvanda & præstanda, sic ex altera parte incommodum aliquod, scilicet fragilitas, oritur. Breve enim collum in incremento suo ex una parte versus caput in epiphyssi sua non nihil concavum, ex altera versus femoris, in trochantere majore continuatum, corpus extensum prorsus cellulare & porosum est, nec in cylindrum verum & densum extenditur [c] sed ubique porosa tantum lamina externa cingitur. Attamen & huic fragilitati quodammodo prospicitur. In parte enim inferiore, ubi femur in collum incurvato tractu continuatur, & ubi maxima requiritur resistentia, loco scilicet

[b] Vid. J. B. Winslow *Exposition anatomique de la structure du corps humain, Traité des os secs* §. 753. 755. it. Bertin *Traité d'osteologie à Paris* 1754. 12. Tom. IV. P. 27.

[c] Vid. F. Ruysschii *Thesaur. Anat.* V. Tab. II. fig. 1. & 2.

scilicet intermedio inter trochanterem minorem & asperitatem anteriorem, cui ligamentum capsulare anterieus inferitur, laminæ ossis multiplicatæ, & densius inter se conjunctæ, ex corpore quasi eo continuatæ deprehenduntur. Non tantum vero hac ipsa colli parte magis firmata fracturæ crebriores avertuntur, sed trochanter major extrorsum situs, & veram quasi continuationem corporis femoris sistens, impetus varios, qui fracturam colli præstare possent, suscipit, qua ex re dolorosa quidem oritur sensatio, sed rudes etiam impetus ita debilitantur, ut collo injurias inferre nequeant.

Quamvis autem his ipsis, ab ossis fabrica pendentibus, conditionibus, fragile collum ab injuriis externis satis tutum reddatur, haud tamen sufficerent, nisi & alia ex ligamentis & musculis accederent hujus articuli munimenta. Et primo quidem capitis articulatio in acetabulo non tantum ab ossè cavo & crusta cartilaginea elastica definita, sed à margine acetabuli cartilagineo tendinoso pendens [d], id efficit, ut caput arcte licet comprehensum impetibus tamen quodammodo cedat, ne nimia vis collo inferatur. Porro ligamentum capsulare, sive membrana circularis crassa, supra marginem acetabuli oriunda collo non affigitur, sed illud tantum involvit, & a parte anteriori potissimum usque ad trochanteres ita producit, ut femoris corpori inferi videatur [e] hinc laxè tantum collum ambiens permittit, ut liquor articularis hoc quasi inungat, strias periostii, quæ collo adhærent [f], humiditas conservet, & forte hinc aliquam quasi flexilitatem collo concedat. Ligamentum hoc per se jam satis validum, cum ob laxum situm sæpius luxationibus ansam præbere possit, inde tamen easdem avertit, quod striis tendineis, à vicinis partibus susceptis [g] robur, quod unquam in ligamento corporis observatur, acquirat summum.

Ad musculos vero quod attinet, quilibet primo intuitu perspicit, hanc partem adeo carnis circumseptam esse, ut colli conditio in luxatione & fractura vix satis distingui queat, in primis, si carnosa & obesa subjecta consideramus. Ne vero in his omnibus describendis nimium diffundamur, brevissimis tantum præcipuos musculos tangemus. A parte nimirum articuli posteriore præcipue glutæus magnus, qui posterius à crista ileum & toto ossis sacri tractu oritur, & superius ad trochanterem majorem, ad-

jutus.

[d] Vid. *Josa Weitbrecht* Syndesmologia sive Historia ligamentorum corporis humani. Petropoli 1742. in 4to mai. p. 137. Tab. XVIII. fig. 54. & 55. c.

[e] L. c. p. 140. fig. 53. p.

[f] Retinacula dicit *Weitbrecht* l. c. fig. 53. f. quæ per tunicæ intimæ duplicaturam oriuntur.

[g] Strias anteriores depingit *Weitbrecht* l. c. fig. 53. in n. o. Peculiare accessorium ligamentum describit *Bertin* l. c. p. 30. quod posterius ab acetabuli margine retrorsum ad trochanterem majorem ducitur.

jutus ibidem glutæo medio, præcipue autem ad descendentem femoris partem inferitur, femur in summa flexione, antrorsum facta, ita retinet, ut nunquam retrorsum cedat. Quod si vero hic musculus ob nimiam carnis amplitudinem hoc officium non satis explere possit, & glutæus medius paulo altius collocetur, pyriformis, gemini bini & tendo obturatoris interni collum femoris reliquumve articulum egregie firmant, ita, ut ex hac sede nunquam retrorsum, quantum nobis cognitum est, femoris caput dimoveatur. A parte antica iliacus musculus, per musculum psoas confirmatus & capsæ femoris fortiter accrescens, luxationem versus anteriorem inferioremque partem sæpius extimescendam impedit, caput femoris in situ retinet, injuriasque à collo arcet.

Ex his breviter expositis articuli femoris agilitas, à collo pendens & modi, quibus fragile & obliquius positum collum femoris defenditur, abunde patere videntur. Licet vero in hac ipsa tractatione tantum de fractura colli quædam in medium proferre placuerit, melius tamen hanc ipsam dijudicari posse arbitramur, si pauca de luxatione femoris præmittamus.

Femur in omnes partes promoveri posse *Cælius* monet [b] & licet *Petitius* & alii has directiones in luxationibus describendis assumant, tamen modo dictus auctor [i] luxationem versus posteriorem & inferiorem partem impossibilem dicit, & illam, quæ sursum & antrorsum & retrorsum fit, difficilem judicat & minus frequentem, nos itaque potissimum & à parte anteriore inferioremque, & à parte superiore posterioremque factas luxationes considerabimus, cum reliquas vel rarissime vel nunquam evenire persuasum habeamus. In priori enim casu, dum femoris corpus extrorsum & retrorsum ducitur, & caput ejusdem versus marginem acetabuli anteriorem & inferiorem ex una parte, ex altera autem versus eam partem ligamenti capsularis, cui iliacus & psoas accrescant, dirigitur, vis trochanteri, à parte antica illata, caput ita urget, ut ligamentum, quod incisuram acetabuli format, vel cedat vel quodammodo lædatur, caput ita in obturatorem externum devolvatur, & ad foramen ovale, anterius inter os pubis & ischium insculptum, e sede sua deferatur. Licet vero hæc luxatio præter id, quod extremitas inferior longior evadat, facile ex eo cognoscatur, quod caput ad inguina sub pectineo musculo tactu explorari, & fovea sat notabilis in eo loco sit, ubi trochanter major eminere solet, tamen difficilis vel plane impossibilis est hujus ossis repositio, vel potius repositi ossis confirmatio, cum dislocatio simul cum violenta ligamenti capsularis ruptura connexa sit, & musculi ossis femoris, validi & ex situ suo naturali deducti, vehementer se contrahant.

Ten-

[b] De medicina lib. VIII. cap. 20.

[i] Vid. *J. L. Petit Traité des maladies des os à Paris 1741. 12. Tom I. Lib. I. cap. 11. p. 285. seqq.*

Tentavimus olim luxationem versus anteriora factam reponere, & licet extensionem, certe difficilem polyspasto applicato tandem præstiterimus, & caput in acetabulum reduxerimus, hoc tamen, articulo fasciis licet satis firmato, sub leviori corporis agitatione iterum e sede sua dimotum fuit, ita ut a semel iterumque tentata repositione tandem desisteremus. Aeger vero ideo potissimum sibi relinquendus erat, cum ob insignem lætionem capitis, simul illatam, sensu privatus jaceret, & ex fractura cranii ad basin usque deducta periret. [k] Forte itaque in alio casu, ubi aeger magis in quiete conservari posset, aliqualis curatio locum inveniret, quamvis ob ligamentorum rupturam genuina & ad motum apta articuli dispositio nunquam restitui queat. Quod si vero os non reponatur, sed dimotum maneat, tunc illud evenit, quod Cl. Moreau descripsit, novum scilicet acetabulum in ovali foramine formatur [l] in quo casu extremitas inferior introrsum quodam modo directa trahitur magis quam apte movetur.

Alter casus luxationis capitis femoris est, dum illud sursum & quodam modo retrorsum ad os ileum devehitur. Si enim femur, nimis introrsum & supra alterum femur, oblique extensum deprehenditur, & vis illata extremitatem femoris inferiorem versus superiora urget, tunc ut plurimum collum, quoniam impetui minus, quam reliquæ partes femoris, resistere valet, frangitur. Dubitari itaque omnino posset, an casus existat, ubi in ossibus, de reliquo bene conformatis, hæc luxationis species locum inveniat; id tamen interdum evenire posse ex altero, a Cl. Moreau adducto, exemplo perspicimus, [m] & eo magis in hac sententia confirmamur, cum similem prorsus capitis femoris luxationem cum formato postmodum ad ossa ileum acetabulo novo conspexerimus. Præter id enim, quod in uno tantum latere e loco moveatur superficies, caput femoris suscipiens, applanata magis, quam convexa, cartilagine non incrustata, sed polita tantum, apparet, & musculus glutæus minor rupti ligamenti capsularis vices explet, & caput in situ suo retinet.

In descripto nunc casu violenta videtur accidisse luxatio, datur tamen alia, quæ successiva dici posset, ubi femoris caput sursum ad os ileum ducitur, & a laxitate ligamentorum & musculorum sensim inducta dependet. Vel enim liquor articularis, aut alius peregrinus, copiosus ad articulum affluens, [n] vel imbecillitas corporum, a morbo in-

A a a 2. du-

[k] Idem est casus, cujus mentionem injicit J. Z. Platnerus in institutionibus chirurgiæ rationalis. Lipsiæ 1745. 8vo. in not. ad §. 1193. ubi etiam primaria momenta luxati & ab Ill. Walthero disquisiti articuli indicantur.

[l] Vid. Mémoires de l'Académie Royale de Chirurgie Tom. II. à Paris 1753. 4to. p. 158. Tab. XII.

[m] Vid. loc. cit. p. 157. Tab. XI.

[n] De affluxu humorum luxatione efficiente auctores varios citat Job. Salzman in Diss. de luxatione ossis femoris rariore, frequentiore colli fractura Argen-

ducta, cum debilitate solidorum, & paralyfi inter causas insolitæ hujus mutationis referri merentur. Casus hic luxati femoris a priori in eo quoque distinctus est, quod si causa universalis sit, sæpius in utroque latere fiat, quale exemplum nunc ante oculos nostros versatur, & breviter describendum est. Caput femoris primum eo in loco, ubi os ileum cum ischio coalescere solet, & ita paulo posterius marginem acetabuli cartilagineo tendinosum depresso, ac si posterius novum acetabulum a latere prioris formare inciperet, paulo post autem sursum & quodam modo antrorsum ad os ileum processit, & planam superficiem novi acetabuli perfecit, ita, ut in uno & continuato ductu nova superficies articularis duplex inveniatur. Hæc quoque crusta cartilaginea a continuata quasi marginis acetabuli substantia producta esse videtur, cum in præcedenti exemplo crustam cartilagineam non invenerimus. In capite femoris vero & obliterated quasi fovea ligamenti teretis, & pars inferior superficiem hujus capitis, depressa, magis plana & elongata deprehendebatur. Imbecillum autem hunc hominem fuisse, ossa coxarum & femoris satis ostendunt, quippe quæ mole sua cum ossibus juvenis quindecim circiter annorum comparari possent, licet coalitæ prorsus & confirmatæ epiphyses eundem vigesimum annum superasse, satis evincant.

Longior forte est digressio, ad luxationem femoris quodam modo declarandam suscepta, ad fracturam colli femoris simili ratione describendam nunc deveniendum erit. Nulla pars femoris adeo fragilis est, quam collum ejusdem, hæc tamen fractura non uno eodemque modo perficitur, sed partim ad caput, partim ad insertionem colli prope trochanteres ea evenire solet. Illa vix aliter quam in junioribus observatur, ubi caput ossis femoris, tanquam vera epiphysis distincta est; hæc & in adultis, in quibus ossa jam prorsus confirmata sunt, accidit, id quod ex variis speciminibus, nunc proferendis, facile declarari poterit.

Collum femoris, in infantibus recens natis, maximam quidem partem cartilagineum est, [o] in his tamen jam inferius productio lateralis sive processus aliquis crassus conspicitur, qui postea in majori ossis incremento tanquam ramus ex arbore protruditur, & versus epiphysin capitis progreditur atque ideo nunquam ut epiphysis vera considerari potest, sed in principio & caput & trochanterem majorem ab exteriori & superiore parte, ut epiphysin corpori accrescentem, relinquit & in summitate caput, articulationi aptum, suscipit. Collum ipsum in omnibus simili ratione non increfcit; in iis enim, qui in puerili & juvenili ætate vitæ sedentariæ magis dediti sunt, longe brevius efficitur, longius

vero
gentorati 1723. 4. p. 26. Idem etiam I. c. p. 29. scriptores, luxationem a causis internis deducunt, & varia, quæ præsentem nostram tractationem illustrant, proponunt. Vid. quoque *Petit* l. c. p. 309. de luxatione femoris, quæ contusiones vehementes trochanteris majoris sequuntur.

[o] Vid. B. S. *Albini* Icones ossium fœtus humani, Leydæ Batavorum 1737. 1727. in 4. mai. p. 102. Tab. X.

vero redditur in iis, qui in prima illa ætate cursu, saltatione aliisque vehementioribus corporis exercitiis femur agitant, & collum ita producunt. Quando itaque caput cum collo nondum coaluit, interdum fieri solet, ut illud separetur [p] & collum ipsum proxime ad caput in partes quasi diffringatur, vel cum in hoc casu corruptus humor cariem quandam inducat, fieri aliter non potest, quam ut plane præternaturalis hujus articuli conformatio eveniat. [q]

Femur cum ossè innominato dextri lateris ex juvene circiter octo-decim annorum nunc coram intuemur, in quo cristæ ilium & condylorum ossis femoris epiphyses, adhuc separatæ sunt, trochanteres autem major & minor jam prorsus coaluerunt. Epiphysis capitis a collo separata acetabulo accrevit, non tamen integra, sed hinc inde carie adesa, & superficie acetabuli interna aspera reddita; collum femoris, breve, inæquale, ita quidem in parte inferiore elevatum est, ut superficiem, capitulo quodam modo analogam, sistat, cartilagine tamen non incrustatam, sed tantum nonnihil lævigatam. Juvenem hunc, cujus ossa tantum conspeximus, per aliquod temporis intervallum articulum agitasse & aliquem motum exercuisse exinde concludimus, quod trochanterem parvum introrsum nimis flexum & a musculis insertis retractum, majorem vero trochanterem liberam nec adeo coactam musculorum inflexionem admisisse invenimus. [r]

Aliter quam hoc in casu violentior impetus, femoris collo & acetabulo in puero novem circiter annorum illatus, articulum mutavit. Ossa coxarum, quæ nondum coaluerant, vi illatæ facile cedebant, et ileum nonnihil antrorsum & introrsum flexum inveniebatur. Coalitum vero, quem non æquabiliter, sed sparsim natæ, fibræ ossæ quodam modo præstare videbantur, humor effusus impediabat. Caput, versus inferiorem acetabuli partem detrusum, firmiter ibidem adhærebat, collo sursum flexo & lateraliter ad femur, sub trochantere majore simili modo accreto. Ex hoc perverso colli situ femur ipsum antrorsum ferme, ut in sedente dirigebatur, ita, ut eidem vix insistere posset æger & claudicaret. Collum autem breve erat, maximeque tumidum & ideo tantum superiora versus ferri videbatur, quoniam ampliata quasi acetabuli ca-

A a a 3 vi

[p] Vid. *Guerveri Rosincii* Diss. Anat. Noribergæ 1656. 4to Lib. II. cap. 49. p. 433. & *Librandi de Diemerbræck* Anatomie Corporis humani lib. IX. cap. 19. Edit. Opp. Ultrajecti 1685. fol. p. 556. Hanc separationem capitis a fractura distinguit & vocat *decollement Petit*. Lib. cit. Tom. II. cap. 11. p. 179. In adultis hanc capitis separationem vix fieri posse ostendit *Duverney* Traité des maladies des os à Paris 1751. 12mo. Tom. I. cap. 8. art. 2. p. 354.

[q] Vid. *Fr. Ruysschii* Thesaur. Anat. VIII. Tab. III. fig. 1. & Thes. Anat. IX. fig. 1. colli femoris defectum ligamentis fortioribus, caput cum femore connectentibus, suppleri, declarat.

[r] Similis ferme fuit casus breviter indicatus a *Theodoro Kerkringio* in Spicilio anatomico. Amstelodami 1670. 4to. Obs. LXI. p. 124.



vitatem replebat, & femur lateraliter agglutinatum retinebat; præter ea & a parte capitis, & a parte femoris quædam fracturæ, irregulariter iterum coalitæ, signa apparebant, os autem ex sede sua non secessisse, coalitus cum acetabulo satis confirmabat. Partem hanc morbosam, per varias enumeratas causas curiosissime mutatam, ex collectione elegantium ossium morbosorum Exp. *Hartranffii*, amici optimi, communicatam accepimus, & cum delineationem cum ampliori historia morbi hic tradere nequeamus, statum colli femoris paucis tantum describere, & cum præcedenti casu conferre volumus.

In adultis separationem capitis femoris a collo suo nunquam observavimus, nec eandem ab auctore quodam observatam invenimus, in his enim, si vis externa collum frangit, separatio ut plurimum proxime ad trochanteres, scilicet ad insertionem colli in femur fieri solet. Talem fracturam in recenti suo statu delineavit *Chefeldenius* [5] ubi collum proxime ad femoris corpus eo in loco, ubi ligamentum capsulare inferitur, diffractum est, & cusps separati ossis, deorsum respiciens, violentam illam separationem satis declarat. Ad hanc rem, ulterius nunc declarandam, collum femoris, proxime ad ejus corpus fractum, & quidem ob exostoses, per rupturam ligamentorum formatas, a parte posteriore delineare curavimus. Hoc ipsum tamen os, a parte anteriore visum, evidenter ostendit collum proxime ad diaphysin femoris in trochanterem mutatam, abruptum fuisse, ideo autem fractura a parte posteriore tantas eminentias ossis præternaturales effecit, quoniam femur ipsum paululum antrorsum cecit, & illæ eminentiæ potissimum, quibus ligamentum capsulare ad trochanterem confinia adheret, tensioni & dilacerationi fibrarum & generandis inde excrecentibus ossis partibus occasionem dederunt. Ita enim a parte posteriore ligamentum, ab apice trochanteris majoris usque ad trochanterem minorem insertum, & paululum etiam ad lineam asperam in parte posteriore femoris conspicuam, fibris suis tendinosis productum, exostosin irregularem, quam tabula apposita egregie declarat, effecit. Quanto igitur cum impetu a parte posteriori antrorsum pressum femur a collo suo separatum fuerit, quo modo musculi femori annexi idem violenter sursum traxerint, & collum cum capite reliquerint, ex situ colli mutato cognoscitur. Ex duplici enim icone, a nobis exhibita, accurate apparet, collum a parte posteriori visum, oblique sursum & antrorsum productum, in statum præternaturalem nunc ita mutari, ut recta introrsum & paululum retrorsum ducatur; in statu itaque sano, pro ratione situs a nobis assumti fovea ligamenti teretis conspici nequit, quæ in altera icone, sub eadem directione depicta, introrsum & retrorsum directa observatur. Et ideo ossis, qualis naturalis esse solet, figuram lineis circumscriptam depingi

ci-

[5] Vid. *W. Chefelden* Osteographia or the anatomy of the Bones. London 1733. fol. mai. Tab. L. fig. 111.

opravimus, quo sine numeris vel aliis characteribus additis partes sanæ cum morboſis comparari queant. Id etiam adhuc notare convenit, vero ſimillimum eſſe, hanc fracturam in adulto & oſſibus confirmatis gaudente homine eveniſſe, nulla enim in collo, nulla in trochantere, in ſe conſiderato, mutatio obſervatur, quæ partes has molles adhuc, aliam, præter ſimplicem fracturam & ligamenti dilacerationem, paſſas fuiſſe compreſſionem oſtenderet. Ampliſſima vero exoſtoſis, quæ a latere trochanteris majoris novam quaſi formare videtur, &, quæ oblique verſus trochanterem minorem, ad tractum ligamenti capsularis accreſcentis & hic dilacerati, formata fuit, nec non alia quæ antrorſum ad inſertionem elevata eſt, & in icone conſpici nequit, inſignem proſus & talem certe dūritiem oſtendit, quam in cujuſlibet adulti & ſani oſſibus obſervamus, ita ut vero ſimillimum ſit, hominem diu ſperſtitem fuiſſe, & inde noviter formatis exoſtoſibus plenariam dūritiem acceſſiſſe.

Icones autem contemplando, in primis ad colli directionem reſpiciamus, hæc in ſciagraphia, lineis tantum designata, cum femore angulum obtuſum, in oſſe autem morboſo vere angulum rectum intercipit; ex qua directione facile cognoscimus, in hominibus, hac ex cauſa claudicantibus, hanc extremitatem breviorē & trochanterem majorem, quodam modo extrorſum & retrorſum eminentem, aſſumi debere; conum quoque, quem ii, motu ſive falſo ſic dicta rotatione femoris, deſcribunt, non ita amplum, ut in ſanis, ſed arctiſſimum obſervari. Aliter reſe habet, ſi femur & inde tota extremitas inferior ex luxatione capitis verſus ſuperiora facta, brevior fit, tunc enim eminentia trochanteris majoris evidentius perſpicitur, hæc tamen differentia difficile cognoscitur, cum inter majus & minus, in primis in obelis & carnoſis ſubjectis, in quibus trochanter in ſtatu ſano vix explorari poteſt, limites proſus dubii ſint. Caput antrorſum & deorſum luxatum, cum hac fractura confundi non poteſt, quoniam hoc in caſu extremitas longior redditur, & tumor in inguinali regione perſpicitur. Reliqua ſigna, quæ a variis Auctoribus paſſim citatis adducuntur, maxime dubia ſunt; nec enim ſtrepitus facile percipitur, nec ex motu partium & directione vana in parte læſa & inflammatione vexata aliquid certi deducitur, cum ægri dolore afficiantur, & tales agitationes vel proſus non, vel non ita permittant, ut medentes de natura læſionis certiores reddi queant. Nec ad finem properantes de curatione multa proferimus, vel ex aliis ſcriptoribus collecta tradimus, cum experientia edocti præceptoris verba tantum repetamus: *Nunquam os ea parte vinciendo glutinari, & membrum in antiquum ſtatum reverti poteſt.* [†]

[†] Vid. Platneri Inſt. Chir. Rat. §. 1271.

0172110



CXLVII.

Q U Æ S T I O
M E D I C O - C H I R U R G I C A ,

Præside

N I C O L A O A N D R Y

Antiq. facult. Decano,

Resp.

H U B E R T O L I N G U E T

Paris 3. April. 1732.

*An in humeri luxatione ambe potius, quam scala, jamua, polyspastusque
iterato renovata.*

Tom. V.

B b b

